

Óli Jacobsen

Gazet Patursson: Vísindamaður og granskari

Meðan teir kendu kirkjubømenninir vóru sjálvstýrismenn um ein háls, so var Gazet javnaðarmaður

3. partur

U mframt urtagarðsvirksemi fekk Gazet eisini seinni eitt tókt festi, sum var 2,5 merkur. Har hevði hann neyt og seyð. Tað vóru 20 áseyðir uppá mørkina. Tey høvdu tvey neyt, og hest høvdu tey eisini altíð.

Blaðið 14. September skrivaði um Gazet, tá ið hann fylti 70 ár, at

Gazet hevur víst okkum, hvat kann fáast burtur úr føroyskari jørð. Burtur úr mýru og grótlendi hevur hann skapað vakrasta og úrdráttarbesta lendi í øllum Føroyum. Hetta varð gjørt við áralongum knossi og nógvum sliti. Men tað kravdi eisini lærdóm, kynstur, hug og alsk til urtir og gróður – alt hetta eigur Gazet. Hann hevur verið slóðbróttarin mikli á sínum øki.

Javnaðarmaður í sjálvstýrisháborgini

Patursson brøðurnir vóru kendir sum sjálvstýrismenn. Jóannes var jú ímyndin av sjálvstýrissrøsluni, fyrst í Sjálvstýrisflokkinum og síðani í Fólkaflokkinum. Sverri var nógv ár undan Jóannes ramur loysingarmaður.

Men Frederikka og Gazet skiltu seg á hesum øki fullkomiliga burturúr restina av Patursson ættini. Tey vóru nevniliga javnaðarfólk og duldu ikki fyrri tí heldur. Petur Mohr Dam, sum meira enn nakar annar var ímyndin av javnaðarflokkinum, var eisini javnan á gátt hjá teimum báðum. Gazet gjørdi tó ongan háva av síni politisku stóðutakan. Heldur ikki stillaði hann nakrantíð upp.

Fridrikka

Gazet og Fredrikka vóru trímennningar. Fredrikka var sjei ár niðri í Danmark. Hon ætlaði sær at gerast sjúkrasystir, men so langt kom tað ikki.

Hon var øgiliga røsk og ein góð ungamma. Hon fylgdi eisini væl við í tí, sum gekk fyrri seg í samfelagnum.

Ein beiggi Fridrikku var Poul Titus Samuelsen. Hann var eisini ein serligur maður.

Fredrikka saman við beiggja sínum, Samuel Edil, sum Sámal hjá Gazet er uppkallaður eftir. Hann búði Esbjerg og gekk burtur undir Íslandi sum skipari í 1908, 25 ára gamal.

Poul Titus var føddur í 1890. Tíðliga man hann hava fingið hug til skúlan, tí áðrenn hann fór á læraraskúla, haðani hann fekk prógv í 1917, var hann vikarur fyrri systrina, Karin, í Kvívík í eitt hálv ár, og síðani eitt ár í Funningi. Hann var lærari í ymiskum bygdum, eisini í Skálavík og Kirkjubø.

Meðan hann var lærari í Skálavík fekst hann við urtagarðsbrúk og gjørdi urtagarð á jørðini, sum lá til skúlan. Hendan hugin hava svágrarnir báðir havt til felags.

Hann endaði sum lærari í Kollafirði. Men hann fekk tuberklar og doyði longu í 1949. Kona hansara var Maria, fødd Magnussen.

Petur Mohr Dam: Besta menniskja

Tá ið Poul Titus doyði skrivaði

Petur M. Dam minningarorð um hann. Tað skilst næstan millum reglurnar, at teir eisini hava verið floksfelagar. Hann skrivar:

Við Poul Titus er uttan ov nógv sagt eitt hitt besta menniskja farið. Hann var ikki bert í vanligari fatan eitt skikkiligt menniskja, sum eingin kann bera annað enn alt gott men var eisini maður við heitum hjarta fyrri teimum veiku, sjúku og treingjandi. Hitt góða hevði vald á honum. Av fullum huga stríddist hann fyrri tí sanna og vakra. Hjá okkum hevur ikki gingið erligari maður. Eingin ivaðist í stóðu hansara til teir spurningar, hann hevði við at gera.

Hann fjaldi seg ikki í uttan-umtosi, men segði náttúruliga og djarvt, men tó altíð vælmeinandi hugsan og meining sína, tók stóðu

fyrri og ímóti, var ongantíð himprandi ella "lunkaður".

Hetta gjørdi hann so virðismiklan og sunnan sum vin og menniskja. Hann var ikki óvinur við nakran. Øll hansara hugsan, alt hansara lív yvir fyrri øðrum andaði av vælvild og strembaði ímóti at gera sínum medmenniskjum væl, fyrst og fremst andaliga væl.

Hann var ein kristin maður, kristin til innastu rót og tægr. Hansara aðalmál og lív var eyðkent og merkt av einum brennandi ynski og vilja at fáa medmenniskju síni at vera kristin og góð menniskju.

Poul Titus vil standa sum hin reina kristna fyrmyndin, og vit sum høvdu ta lukku at kenn hann, vera hansara vinir, vit vilja minnst hann við tókk og djúpastu virðing.

Páll Patursson skrivaði eisini vøkur minningarorð um Poul Titus, har hann umrøddi somu eginleikar sum P.M. Dam nevndi. So hann hevur verið serligur.

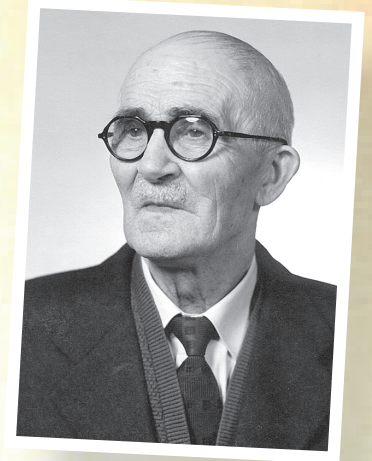
Presturin Zakarias Brimnes hevði í Tíðindablaðnum 24.5 1974 eina áhugaverda frásøgn. Hann vaks upp í Kvívík, har Karin Samuelsen var lærari.

"Eitt ár var Poul Titus lærari hjá okkum. Hann var so nasadjarvur, at hann lat okkum skriva føroyskt. Tá prestur eina ferð kom at hoyra okkum, vísti Poul Titus honum skrivibøkurnar. Men hetta var ikki væl upptikið, tí har var skrivað á føroyskum. Tað einasta eg havi lært at skriva føroyskt var tær fáu ferðirnar Poul Titus breyt lógina á hesum øki".

Eftirmælið hjá verdóttirini um Fredrikku

Tað vóru góð viðurskifti í familjun. Sonurin, Sámal, búði saman við sínum húski áfast í húsini hjá Gazet. Verdótturin Elisabeth gevur vermóðirini hetta eftirmæli:

"Tá tað skal skrivast okkurt um Fridrikku, tá er tað ikki so lætt, hvar ein skal byrja. Nú er frammanundan skrivað um Gazet. Tað er fyrri mitt viðkomandi nógv gott at skriva um tey bæði.

Gazet Patursson

Fredrikka var ógvuliga gløgg. Henni dámdi væl at lesa, og hon skilti tað hon læs. Tað var ein frøði at fara inn á gólvið hjá teimum báðum. Fredrikka var skjót við drekkamunninum. Altíð var okkurt gott afturvið. Hon dugdi væl at baka og altíð var reinur dúkur á borðinum.

Fredrikka var á háskúla sum ung. Har lærði hon mangt, sum ikki var so líka til at koma til í Føroyum. Henni dámdi væl at syngja. Hon hevði gott mál og dugdi væl av sangum og sálumum. At koma inn á gólvið hjá teimum, tá tey sótu við radio og lurtaðu eftir gudstænastu frá norðmanninum, tað var so hátíðarligt. Tá í tíðini var jú so nógv lurtað eftir Noreg.

Tað vóru nógv viðurskifti, sum høvdu hennara áhuga. Hon fylgdi væl við í politikki. Hon krógvaði ikki, hvar hon stóð. Tað andaliga hevði hennara stóra áhuga. Tað hevði hon heimanifrá. Fredrikka stóð væl undir liðuni á manninum. Hon hevði sum hann stóran áhuga í tí sum vaks, og hon gleddist nógv um urtagarðin, har eisini vóru vakrir krókar, har tað til bar at hugna sær.

Tá hugsað verður um at kunna liva av tí, ein urtagarður gevur, so er hetta ikki so lætt at skilja í dag. Eitt er púra vist, at dagarnir vóru mangan langir hjá øllum, sum hoyrdu til heimið.

Vit kunna ætla at viðhvørt vóru bakkøst, tí veðrið var ikki altíð til vildar. Her skal verða nevnt eitt dømi. Eitt árið vóru gularøturnar undankomnar, tá eitt illveður kom vestaneftir og allar gularøturnar fóru av sjóroki, sum rættuliga kann gera um seg í Kirkjubø. Tað árið blivu gularøturnar seinar, tí tað mátti sáast av nýggjum. Hetta er bert eitt dømi av fleiri um, hvussu tað kundi gangast. Tað skal tol og hugur til at fáast við slíkt, men spennandi er tað.

Fredrikka stóð væl undir liðini á manninum, eisini tá hugsað verður um, at Gazet var vegetar. Tað setti síni krøv til konuna, tí tað var jú hon, ið gjørdi matin. Tað tók hon sum sína skyldu. Men tað kundi vera eitt sindur trupult, tí í